

Årsredovisning 2010

Vaxholms Fästnings Museum AB (svb)

Förord

Det första verksamhetsåret är avslutat. Bolagskonstruktionen med dess ingående kompetenser har entydigt gynnat verksamheten. Resultatet är mycket gott! Av museibolagets fyra långsiktiga mål är två helt nådda. Museets fortlevnad är säkerställd och kompetens för vidare utveckling finns. Vidareutveckling av den museala/kulturella kvalitén har påbörjats liksom arbetet att utveckla Vaxholms Fästning som besöksmål.

Verksamheten är idag väl fungerande. Stödet från SMM och SMHA är dock alltjämt viktigt och ett fortsatt starkt ekonomiskt driftsstöd är en förutsättning för en fortlevande museiverksamhet med hög kulturell kvalitet. Verksamhetsområde Samlingar fordrar kraftfullt stöd av SMM för att kunna föras till ett avslut.

Framtidstron är stark. Utvecklingsarbetet kommer målinriktat drivas med mottot: "Vaxholms Fästning med dess museala och kulturella kvalitéer är ett självklart besöksmål i storstadsregionen".

Stellan Fagrell

Styrelseordförande

Bakgrund

Vaxholms fästnings museum grundades som KA 1 förbandsmuseum 1947 och har fram till 2010 drivits av Försvarmakten. Regeringen har beslutat att Försvarmakten inte ska bedriva museiverksamhet utan har i stället tilldelat SMM och SFHM 30 miljoner kronor årligen till bevarande av det svenska försvarets kulturarv. Kopplat till satsningen finns ett antal utpekade museer däribland Vaxholms Fästnings Museum.

På uppdrag av SMM genomförde Nolmark Development AB (Node) 2008 en utredning av befintlig organisation, finansiering och verksamhet vid Vaxholms Fästnings Museum, med syfte att ta fram förslag till huvudmannaskap, samverkansformer och möjliga utvecklingsvägar. Utredningsarbetet visade på att ingen enskild aktör var villig att ta över huvudmannaskapet för museet trots att staten bidrar ekonomiskt för att säkerställa driften. Förslaget var då att samla en grupp av intressenter villiga att driva verksamheten vidare i bolagsform. Museets vänförening och Strömma Turism & Sjöfart AB, som sedan tidigare bedriver annan verksamhet vid Kastellet, var till en början de enda aktörerna, men efter utredningsarbetet anslöt även Node till intressentgruppen.

I januari 2010 bildades bolaget Vaxholms Fästnings Museum AB (svb) (VFM AB). Bolagsformen är aktiebolag med särskild vinstutdelningsbegränsning med följande ägarandel; STRÖMMA Turism & Sjöfart 70%, Vaxholms Fästnings Musei Vänner 15% och Node 15%. Vänföreningen håller ordförandeskapet.

Bolagsbildarna har alla olika motiv för sitt engagemang i museet:

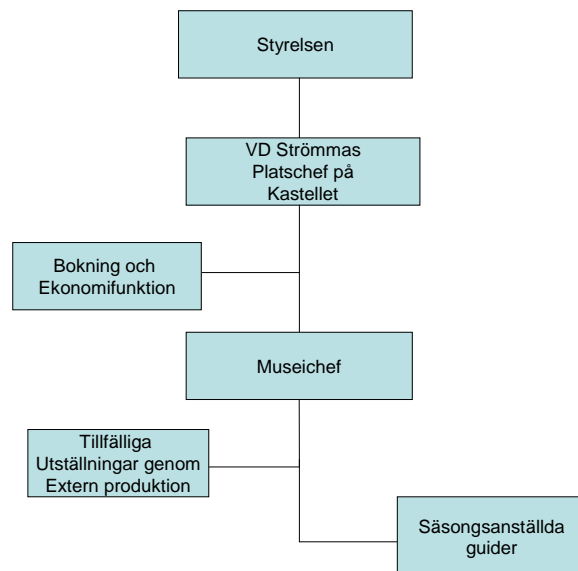
- *Vänföreningen* har såväl i sina stadgar som i sin verksamhet att se till att museet utvecklas och kan leva. I detta fall leva vidare. Kan tillföra historiska kunskaper och ett brett kontaktnät.
- *Strömma* genom Vaxholms Kastell: ser museet som en viktig del i Kastellets attraktionskraft, en viktig verksamhet i ambitionen att öppna Kastellet mot privatgäster samt inslag som kan förstärka konferensgruppers besök. Kan tillföra synergieffekter på platsen med bokning, daglig ledning, marknadsföring och försäljnings - och marknadskanaler. Har också erfarenhet av drift av liknade anläggningar på Birka och Nya Älvsborgs Festning.
- *Node* ser museets potential och vill gärna vara med och utveckla den. Intresse av att delta i utvecklandet av innovativa former för att organisera och finansiera museiverksamhet, med hög museal och kulturell kvalitet. Kan bidra med bred kunskap och mångårig erfarenhet av hur man organiserar, leder och bedriver verksamhet inom kulturarvsområdet. Har ett nationellt och internationellt kontaktnät av museer, myndigheter, universitet och ministerier/departement.

Men målet är det samma:

- att säkerställa museets fortlevnad,
- att bibehålla och vidareutveckla den museala/kulturella kvalitén vid VFM,

- att genom museet utveckla Vaxholms Fästning som besöksmål för såväl privatpersoner som grupper och företag,
- att behålla kompetens för vidare utveckling av museet.

I juni 2010 tog VFM AB formellt över driften av museet från Försvarmakten. Verksamheten är organiserad enligt figuren nedan:

Resultatredovisning

Verksamhetsområde: Publik

Visnings- och programverksamhet

Museet har under 2010 varit öppet för besök varje dag under perioden 29/5-29/8, samt de två första helgerna i september. Öppettiderna var 12.00 till 16.00 i maj, juni och 11.00 till 17.00 i juli, augusti och september och under december bjöd museet in till adventsfika i det julpyntade kastellet. Därutöver har museet tagit emot förbokade grupper. Under 2010 har antalet förbokade grupper ökat med nästan 20%.

Museet har under året genomfört ett antal utåtriktade evenemang:

13/6	Barnens dag. Visningar, dans, teater, film, musik, korvgrillning mm.
20/6	Visning av Rindö redutt och dess hemliga rum.
21/7	Konsert med Arméns musikkår på Vaxholms kastell.
25/7	Visningar av Fredriksborgs fästning. 1700-tals musik.
19/9	Visning av Oscar-Fredriksborgs fort.
4-5/12	Julöppet hus på museet. Visningar och musik.
11-12/12	Julöppet hus på museet. Visningar och musik.

Vidare har museets handledning för besökare översatts till tyska och en ny version har tagits fram och tryckts i fyrfärg. Digitala textdokument av handledningen har även tagits fram på svenska och engelska.

Under hösten tog museet initiativ till ett samarbete med skolorna i Vaxholm och ett första möte hölls med rektorerna. Målsättningen är att hitta en långsiktig samverkansform som innebär att alla kommunens skolelever någon gång ska besöka Kastelet. Initiativet kommer att följas upp under våren 2011.

Försäljningsverksamhet

Nytt bredare sortiment har köpts in under 2010 med koppling till museets samlingar, Vaxholm och skärgården. Ny kassamaskin har köpts in och butiken/ receptionen har försetts med kortläsare.

Utställningsverksamhet

Under 2010 producerades ingen egen utställning vid museet däremot bistod museichefen sällskapet Kustjägarveteraner som satte upp en miniatyrtställning om kustjägarna vid museet. Erfarenheterna från detta samarbete var mycket goda och museet undersöker möjligheten att på liknande sätt samarbeta med andra föreningar för att producera mindre utställningar. Vidare har in inledande diskussion förts med Statens Fastighetsverk (SFV) kring olika typer av samarbeten för att ytterligare

levandegöra kastellet. Ett av förslagen är en gemensam satsning på en större sommarutställning som kan intressera en bredare publik, och där SFV kan bidra med lokalkostnaderna och viss marknadsföring.

Under hösten har ljussättningen i de befintliga utställningarna moderniserats och digitala skärmar köpts in för kommande utställningar.

Informations- och marknadsföring

Under 2010 har ett första steg tagits för att förnya museets hemsida, detta arbete kommer att fortsätta under 2011. För att kostnadseffektivt nå ut till en bredare målgrupp samordnas i möjligaste mån museets annonser och marknadsföring med övrig verksamhet vid Kastelet:

- VFM finns på www.kastellet.com med direktlänk
- VFM finns med i Kastelets huvudbroschyr som skickas ut till ca 13000 företag i mars månad varje år.
- VFM finns med i Kastelets julbroschyr som skickas ut till ca 7000 företag i oktober varje år.
- VFM har omnämnts i Kastelets nyhetsbrev som går ut till ca 8500 adressater.
- VFM är med på profilannonser i olika fackmagasin nu närmst i Event & Expo se bifogad annons

Redovisning av museets besökssiffror:

Enskilda besökare:	År 2010	År 2009
Vuxna och barn	5 961	6 787
Barnens dag	900	0
Julöppet hus	240	0
Totalt:	<u>7 101</u>	6 787+320
Besökare i grupp:	<u>2 680</u>	1 611
Antal grupper: 86 st		(73 st)
Totalt antal besökare:	9 781	8 718
Besökare till evenemang utanför museet:		
Visning av Rindö redutt 20/6	52	
Konsert med Arméns musikkår 21/7	240	
Visning av Fredriksborgs fästning 25/7	160	
Visning av Oscar-Fredriksborgs fort 19/9	130	
Totalt antal besökare (Vuxna och barn):	582	378

**Totala antalet personer i kontakt med museet och dess
Olika evenemang:**

10 363

9096

Verksamhetsområde: Samlingar

När VFM AB tog över driften av museet från Försvarsmaken sommaren 2010 var frågan om vad som skulle ske med de föremål som är knutna till fästningen inte löst. Den övergripande målsättningen för 2011 är att tillsammans med SMM hitta en långsiktig lösning på detta problem. Under hösten 2010 har samtliga föremål i magasinet "Odlingen" på Rindö inventerats med stöd från SMHA. I samband med detta har vissa föremål som varit placerade i magasinet fördelats till andra museer inom SMHAs nätverk. SMHA har även genomfört en inventering av de licenspliktiga vapen som finns förvarade på Kastellet och i magasinet.

Vid museet finns även ett bildarkiv, ett referensbibliotek och arkiv innehållande dokument gällande fästningen och främst verksamhet inom kustartilleriet. Inget aktivt arbete har skett gällande uppordnande, registrering, vård mm i dessa samlingar under 2010.

Museet har under 2010 genom SMHAs försorg försetts med föremålsregistreringsprogrammet, Primus samt erhållit teknisk utrustning för hanterandet av detta program.

För att förbättra helhetsupplevelse för besökare har de tre kupolpjäserna som uppställdes på Kastellet under 2009 målats och i stort sett samtliga pjäser på Kastellet har erhållit nya mynningslock.

Verksamhetsområde: Kunskapsuppbyggnad

Museets bibliotek och arkiv innehåller idag böcker och arkivalier med anknytning till Vaxholms fästning. Även om ägarförhållandena ännu inte är lösta har denna kunskapskälla varit tillgänglig för forskare och allmänhet under hela 2010. VFM har under året besvarat historiska frågor från allmänhet och myndigheter. Bolaget har tillsammans med vänföreningen gett ut museets årsbok nummer 50 med historiska artiklar rörande Sandöbatteriet vid Oxdjupet, kupolpjäserna från Vaxholmslinjen, Apteringsverkstaden på Värmdö och bevakningen av Värmdöplatån under andra världskriget. Museichefen har deltagit i Vaxholms stads namnberedningsgrupp samt stöttat författaren Lars A Hansson i bokproduktionen om Vaxholms och Oscar-Fredriksborgsfästning. Under året har olika kunskapsluckor identifierats, detta gäller bl.a. det civila livet på Kastellet. VFM vill därför starta ett projekt för kunskapsuppbyggnad i ämnet som skulle kunna resultera i antingen en utställning och / eller en ny typ av guidad visning som delvis sker utomhus.

Verksamhetsområde: Organisation

I juni 2010 tog VFM AB över driften av Vaxholms Fästnings Museum från Försvarmakten. VFM AB är inget museum i traditionell mening utan ett museidriftsbolag, ägt av två kommersiella företag tillsammans med museets vänförening. Staten ger ekonomiskt bidrag till verksamheten, äger och förvaltar Kastellet där museet är inrymt och ansvarar för samlingarna som visas, medan det är det privata bolaget ansvar för museiverksamheten. Formen har idag ingen motsvarighet i Sverige och många frågor har fått lösas allt eftersom de dykt upp under året.

Under året har tjänster gällande bokning, ekonomi, städning, vaktmästeri och verksamhetsledning köpts av Strömma Turism och Sjöfart AB och stöd i museum management från Nolmark Development AB.

Styrelsens sammansättning 2010

Stellan Fagrell, ordförande. (Vaxholms Fästnings Musei Vänner)
Peter Henricsson, vice ordförande. (Strömma turism och sjöfart AB)
Lars Aggestedt, ledamot (Strömma turism och sjöfart AB)
Rebecka Nolmark, ledamot. (Nolmark Development AB)
Per Andersson, suppleant (Vaxholms Fästnings Musei Vänner)
Jan Larsén, suppleant (Strömma turism och sjöfart AB)
Henrik Nolmark, suppleant (Nolmark Development AB)

Fast anställd personal:

Lars Aggestedt, Verkställande direktör (deltid)
Erik Himmelstrand, museichef

Timanställd guide personal:

Cecilia Berg
Roger Edlund
Karin Goeke-Jacobsson
Anders Joninger
Peter Nelson
Mattis Sundin
Eric Thorslund
Lena Åman
Ove Åman

Timanställd övrig personal:

Elisa Amorell
John Andersson
Isabella Björkman
Johannes Brunström
Anna Petersen
Mikael Peterzén

Volontärgrupp:

Claes Nordlund
Anders Lövegård

